

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр»
зі спеціальності 051 Економіка
освітньої програми «Міжнародна економіка»
усіх форм навчання

Черкаси
2020

УДК 339.9(07)
М 54

*Затверджено вченою радою ФЕУ,
протокол № 8 від 01.06.2020 р.,
згідно з рішенням кафедри
міжнародної економіки та бізнесу,
протокол № 12 від 01.06.2020 р.*

Упорядник Лещенко М.М., к.е.н., старший викладач

Рецензент Петкова Л.О., д.е.н., професор

М 54 Транснаціональні корпорації: навчально-методичний посібник для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності 051 Економіка освітньої програми «Міжнародна економіка» усіх форм навчання [Електронний ресурс] / [Упоряд.: М.М. Лещенко]; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси: ЧДТУ, 2020. – 39 с. – Назва з титульного екрана.

Викладено навчально-методичні матеріали з дисципліни «Транснаціональні корпорації», подано інформаційний обсяг навчальної дисципліни; методика організації навчального процесу дисципліни, що включає теми семінарських занять та питання для самоконтролю, перелік питань до заліку, теми доповідей та вимоги до їх підготовки, контрольні завдання для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання і методичні вказівки по їх виконанню, систему критеріїв оцінювання знань з дисципліни та літературу.

Для здобувачів вищої освіти усіх форм навчання.

УДК 339.9(07)

Навчальне електронне видання
комбінованого використання

ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр»
зі спеціальності 051 Економіка
освітньої програми «Міжнародна економіка»
усіх форм навчання

Упорядник
Лещенко Марина Миколаївна

В авторській редакції

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
РОЗДІЛ 1 Інформаційний обсяг навчальної дисципліни	
«ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ».....	5
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ДИСЦИПЛІНИ	
«ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ».....	9
2.1 Теми семінарських занять з дисципліни «Транснаціональні корпорації» ...	9
2.2 Індивідуальні семестрові завдання для самостійної роботи студентів	15
2.3 Контрольні завдання для студентів-заочників і методичні вказівки по їх виконанню	20
2.4 Питання для самоконтролю та семестрового контролю знань	23
2.5 Система критеріїв оцінювання знань з дисципліни	31
ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ..	33

ПЕРЕДМОВА

Дисципліна «Транснаціональні корпорації» є нормативною навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" для студентів спеціальності 051 «Економіка» освітньої програми «Міжнародна економіка».

Предметом дисципліни є теоретичні та практичні аспекти щодо утворення, розвитку та функціонування транснаціональних корпорацій, ознайомлення з основним інструментарієм аналізу результатів їх діяльності, здійснення планування та прогнозування розвитку компаній, дослідження процесів транс націоналізації господарських процесів.

Метою вивчення дисципліни є засвоєння студентами теоретичних та науково-методичних основ функціонування ТНК на сучасному етапі розвитку міжнародних економічних відносин, ознайомлення з основними теоріями та моделями ТНК, особливостями регулювання їх діяльності, формування у студентів практичних навичок управління ТНК, а також дослідження закономірностей транс націоналізації світової економіки та діяльності ТНК в Україні.

Завданнями дисципліни є оволодіння студентами основними поняттями та принципами організації діяльності ТНК в сфері міжнародних економічних відносин, вміння розраховувати основні показники ефективності діяльності ТНК та оцінювати ефективність середовища діяльності ТНК.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати: основні засади створення та етапи розвитку транснаціональних корпорацій; теорії та моделі формування транснаціональних корпорацій; механізм функціонування транснаціональних корпорацій; засади та закономірності утворення транснаціональних альянсів; особливості стратегічного менеджменту транснаціональних корпорацій та здійснення прямого іноземного інвестування; методичні підходи розроблення коротко- та довгострокових стратегій розвитку транснаціональних корпорацій; особливості діяльності транснаціональних компаній в різних країнах світу та Україні зокрема. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні вміти: аналізувати результати діяльності транснаціональних корпорацій; орієнтуватись у сучасних мотивах, стратегіях та структурах транснаціональних корпорацій; визначати напрями та засоби посилення ефективності діяльності транснаціональних корпорацій; аналізувати умови міжнародного бізнесу в різних країнах світу; оцінювати переваги та недоліки транс націоналізації світової економіки та національної економіки України.

РОЗДІЛ 1 ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ

Тема 1. Глобалізація та транснаціоналізація міжнародного бізнесу

Сучасна концепція глобалізації. Соціально-економічні аспекти та тенденції процесу глобалізації. Поняття міжнародного поділу праці, міжнародної спеціалізації та кооперації виробництва. Поняття міжнародного бізнесу і міжнародної торгівлі.

Суть та основні риси транснаціоналізації. Сутність транснаціональних корпорацій і їх роль у міжнародному бізнесі. Типи та структура ТНК. Переваги та недоліки основних форм виходу на зовнішній ринок: експорт, спільне підприємництво, прямі іноземні інвестиції. Переваги та недоліки ТНК як форми реалізації міжнародного бізнесу.

Тема 2. Історичні аспекти розвитку транснаціональних корпорацій

Загальні передумови виникнення і розвитку ТНК. Фактори виходу на новий ринок: переваги та загрози. Еволюція ТНК: етапи еволюції; зміна характеру діяльності ТНК та країни (регіони), ТНК яких домінували у відповідні історичні періоди. Формування ТНК як результат процесу інтернаціоналізації компанії: мотиви та стратегії. Масштаби діяльності ТНК.

Особливості сучасних ТНК, їх вплив на державну політику країн. ТНК та глобальні проблеми. Перспективи розвитку ТНК.

Тема 3. Теорії формування та розвитку транснаціональних корпорацій

Загальна характеристика еволюції розвитку економічної думки щодо ТНК. Інвестиційні теорії та поняття прямих іноземних інвестицій (теорія меркантилізму, теорія абсолютних переваг, теорія відносних переваг, теорія Хешкера-Оліна, „парадокс Леонтьєва” та ін.).

Теорії і моделі ТНК: теорія інтерналізації; еkleктична теорія Дж. Даннінга (переваги володіння, переваги дислокації, переваги інтерналізації); динамічна модель конкурентних переваг країн (Модель конкурентоспроможності («даймонд-система») Майкла Портера: забезпеченість факторами виробництва, умови попиту, пов'язані і підтримуючі галузі (інфраструктурні галузі), стратегія, структура і суперництво).

Тема 4. Регулювання діяльності транснаціональних корпорацій

Сутність і необхідність регулювання діяльності ТНК у сучасних умовах. Цілі, методи та інструменти регулювання діяльності ТНК державами-реципієнтами. Різні моделі державної політики щодо допуску ТНК на національні економіки.

Еволюція наддержавного регулювання діяльності ТНК. Діяльність ООН з визначення правил поведінки ТНК. Комісія ООН з ТНК, розроблення Кодексу поведінки ТНК. Політика ОЕСР з регулювання діяльності ТНК; Комітет з міжнародних інвестицій і ТНК; Декларація країн ОЕСР про міжнародні інвестиції і ТНК; Угода про ТНК країн-членів ОЕСР.

Адаптація ТНК до умов наддержавного регулювання їхньої діяльності: державно-приватні компанії зі страхування іноземних інвестицій, Корпорація із захисту закордонних інвестицій (США), Корпорація з гарантій закордонних інвестицій (Велика Британія); система захисту іноземних інвестицій ТНК в інших країнах. Міжнародне агентство з гарантій інвестицій (МАГП). Обопільні умови про захист і стимулювання іноземних інвестицій. Особливості регулювання ТНК в межах Європейського Союзу.

Тема 5. Формування і реалізація стратегій діяльності транснаціональних корпорацій

Створення ТНК: мотиви та основні види стратегій. Рівні стратегічного управління. Установчі документи ТНК. Розробка стратегій ТНК.

Стадії розроблення стратегії: місія, аналіз і діагностика, мета, формування стратегії, реалізація стратегії, контроль. Корпоративні стратегії. Стратегії міжнародного бізнесу.

Особливості формування маркетингової стратегії ТНК. Класифікація маркетингових стратегій ТНК. Міжнародний життєвий цикл товару. Особливості реалізації маркетингових стратегій ТНК в країнах з різним рівнем розвитку.

Модифікація організаційний структур ТНК. Зарубіжні філії ТНК: відділи, дочірні компанії, афілійовані структури. Характеристика та особливості зарубіжних філій ТНК (етапи створення, рівень контролю, переваги та недоліки функціонування).

Тема 6. Особливості та методи управління транснаціональними корпораціями

Управління діяльністю ТНК: методи, тактика та новітні підходи в управлінні. Організаційна структура ТНК: вертикальна, горизонтальна та змішана структури. Підвищення ефективності системи ТНК: реінжиніринг бізнес-процесів та аутсорсинг. Ефект синергії. Моделі функціонування системи ТНК: європейська, американська, японська та новітня моделі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ

Тема 7. Фінансова система транснаціональних корпорацій: особливості формування та управління

Середовище фінансової діяльності ТНК. Організаційні, інформаційні та правові особливості діяльності на світовому фінансовому ринку. Внутрішня фінансова структура ТНК. Планування фінансової діяльності ТНК: бюджет та фінансовий прогноз, центр прибутків. Внутрішні трансфертні ціни.

Планування і мобілізація фінансових ресурсів. Джерела зовнішніх фінансових ресурсів: локальний борговий ринок, ринок євровалют, міжнародні облігації, європейський фондовий ринок. Внутрішні джерела фінансування: прямий міжнародний фірмовий кредит; компенсаційний внутрішньофірмовий кредит, паралельний внутрішньофірмовий кредит.

Особливості управління фінансами ТНК. Капіталу дочірньої фірми, його структура. Фінанси, що обслуговують експорт і імпорт. Управління рухом та використанням грошових коштів. Фінансовий менеджмент ТНК: організація фінансових операцій та оптимізація грошових потоків. Застосування автоматизованих систем управління компанією (ERP-системи).

Тема 8. Особливості управління виробничою діяльністю транснаціональних корпорацій

Стратегія багатонаціонального виробництва і матеріально-технічного забезпечення. Типи виробничих стратегій та їхні властивості.

Визначення розташування міжнародного виробництва: методи аналізу одиничної території, методи аналізу декількох територій, метод аналізу товарів за декількома територіями. Розроблення і реалізація стратегії міжнародного виробництва і матеріально-технічного забезпечення: критерій прийняття рішення, будівництво та розширення закордонного заводу; об'єднання систем виробництва і постачання.

Стратегія міжнародного підряду: типи проектів, закордонне будівництво, завод як об'єкт експорту, особливості експорту заводів та ефективність цього процесу для країни-експортера і країни-імпортера; міжнародні виробничі консорціуми. Екологічні наслідки виробничої діяльності ТНК.

Тема 9. Механізм управління персоналом транснаціональних компаній та особливості формування корпоративної культури

Міжнародна кадрова стратегія і трудові відносини в ТНК: прогноз потреби в кадрах за категоріями, проблемні питання, динаміка трудових відносин за Скінером. Відбір міжнародних менеджерів: його способи, критерії і фактори. Формування ділових якостей міжнародного менеджера.

Навчання персоналу для роботи в зарубіжних філіях: стратегія підготовки міжнародного менеджера; етапи навчання; План повернення працівників з-за кордону. Системний аналіз цілей та проблеми під час повернення персоналу в

базову компанію. Оплата праці міжнародних менеджерів: проблеми, основний оклад і преміальні надбавки.

Проблеми корпоративного управління. Звітність ТНК та врахування інтересів акціонерів. Корпоративна культура ТНК: поняття, основні принципи та особливості.

Тема 10. Інноваційна діяльність транснаціональних корпорацій

Цілі та напрями технологічної політики міжнародної компанії. Форми технологічної співпраці на міжнародному рівні. Міжнародний ринок технологій: особливості його формування та розвитку. Планування міжнародних НДДКР. Організація міжнародних НДДКР.

Досвід промислово-розвинутих країн в управлінні якістю продукції. Модель інноваційного процесу в країнах Західної Європи. Джерела та обсяги фінансування НДДКР на міжнародній арені. Патентування, ноу-хау та ліцензування. Роль провідних ТНК у здійсненні НТР.

Тема 11. Особливості діяльності транснаціональних корпорацій у країнах світу

ТНК в провідних високо розвинутих країнах світу: країни Західної Європи, США, Японія. Історія найбільш успішних ТНК. Стратегії ТНК у високо розвинутих країнах світу. Оцінка переваг та недоліків діяльності ТНК у розвинутих країнах світу. Сучасні тенденції концентрації виробництва у високо розвинутих країнах та країнах, що розвиваються.

Нові перспективні ринки діяльності ТНК. Особливості функціонування ТНК у країнах, що розвиваються. ТНК в країнах Латинської Америки та Африки. Особливості діяльності ТНК в країнах з емерджентною економікою. ТНК в країнах БРІК. ТНК в країнах Центральної та Східної Європи.

Вплив ТНК на державну політику та національну економічну безпеку країн, що розвиваються. Переваги та недоліки залучення прямих іноземних інвестицій в економіку країн, що розвиваються.

Тема 12. Діяльність транснаціональних корпорацій в Україні: переваги та недоліки

Діяльність ТНК в Україні: можливість залучення прямих іноземних інвестицій чи загроза економічній безпеці держави. Сучасні ТНК та залучення іноземних інвестицій в економіку України: проблеми, перспективи, пріоритети, конкурентні переваги та шляхи підвищення ефективності. Національна економічна безпека України та ТНК. Міжнародний капітал українського походження. Пріоритетні сфери інвестування українського бізнесу закордон.

РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ДИСЦИПЛІНИ «ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ»

2.1 Теми семінарських занять з дисципліни «Транснаціональні корпорації»

Тема 1. Глобалізація та транснаціоналізація міжнародного бізнесу

Мета – дослідити особливості глобалізації та транс націоналізації міжнародного бізнесу на сучасному етапі світового розвитку.

Завдання – знати та розуміти наступні поняття та характеристики: сучасна концепція глобалізації, соціально-економічні аспекти та тенденції процесу глобалізації, поняття міжнародного поділу праці, міжнародної спеціалізації та кооперації виробництва, поняття міжнародного бізнесу і міжнародної торгівлі, суть та основні риси транс націоналізації, сутність транснаціональних корпорацій і їх роль у міжнародному бізнесі, типи та структура ТНК, переваги та недоліки основних форм виходу на зовнішній ринок: експорт, спільне підприємництво, прямі іноземні інвестиції, переваги та недоліки ТНК як форми реалізації міжнародного бізнесу.

План семінару:

1. Сутність процесів глобалізації та транснаціоналізації.
2. Передумови та фактори виникнення ТНК.
3. ТНК як різновид міжнародної компанії.
4. Сучасні тенденції глобалізаційних процесів та транснаціоналізації міжнародного бізнесу.
5. Основні фактори та передумови формування ТНК

Тема 2. Історичні аспекти розвитку транснаціональних корпорацій

Мета – дослідити історичні аспекти розвитку ТНК

Завдання – знати та розуміти наступні поняття та характеристики: загальні передумови виникнення і розвитку ТНК, фактори виходу на новий ринок: переваги та загрози, еволюція ТНК: етапи еволюції; зміна характеру діяльності ТНК та країни (регіони), ТНК яких домінували у відповідні історичні періоди, формування ТНК як результат процесу інтернаціоналізації компанії: мотиви та стратегії, масштаби діяльності ТНК, особливості сучасних ТНК, їх вплив на державну політику країн, ТНК та глобальні проблеми, перспективи розвитку ТНК.

План семінару:

1. Передумови поширення міжнародних корпорацій як форми господарювання
2. Етапи розвитку ТНК
3. Глобальні ТНК: загальна характеристика.
4. Активізація транснаціональної діяльності компаній
5. Особливості формування та діяльності сучасних глобальних ТНК.

Тема 3. Теорії формування та розвитку транснаціональних корпорацій

Мета – дослідити теорії формування та розвитку транснаціональних корпорацій

Завдання – знати та розуміти наступні поняття та характеристики: загальна характеристика еволюції розвитку економічної думки щодо ТНК, інвестиційні теорії та поняття прямих іноземних інвестицій (теорія меркантилізму, теорія абсолютних переваг, теорія відносних переваг, теорія Хешкера-Оліна, „парадокс Леонтьєва” та ін.), теорії і моделі ТНК: теорія інтерналізації; еклектична теорія Дж. Даннінга (переваги володіння, переваги дислокації, переваги інтерналізації); динамічна модель конкурентних переваг країн (Модель конкурентоспроможності («даймонд-система») Майкла Портера: забезпеченість факторами виробництва, умови попиту, пов'язані і підтримуючі галузі (інфраструктурні галузі), стратегія, структура і суперництво).

План семінару:

1. Загальна характеристика еволюції економічної думки щодо діяльності ТНК.
2. Теорія інтерналізації капіталу.
3. Динамічна модель конкурентних переваг М. Портера.
4. Еклектична теорія Дж. Даннінга.

Тема 4. Регулювання діяльності транснаціональних корпорацій

Мета – дослідити специфіку регулювання діяльності ТНК

Завдання – знати та розуміти наступні поняття та характеристики: сутність і необхідність регулювання діяльності ТНК у сучасних умовах, цілі, методи та інструменти регулювання діяльності ТНК державами-реципієнтами, різні моделі державної політики щодо допуску ТНК на національні економіки, еволюція наддержавного регулювання діяльності ТНК, діяльність ООН з визначення правил поведінки ТНК, комісія ООН з ТНК, розроблення Кодексу поведінки ТНК, політика ОЕСР з регулювання діяльності ТНК; Комітет з міжнародних інвестицій і ТНК; Декларація країн ОЕСР про міжнародні інвестиції і ТНК; Угода про ТНК країн-членів ОЕСР, адаптація ТНК до умов наддержавного регулювання їхньої діяльності: державно-приватні компанії зі страхування іноземних інвестицій, Корпорація із захисту закордонних інвестицій (США), Корпорація з гарантій закордонних інвестицій (Велика Британія); система захисту іноземних інвестицій ТНК в інших країнах, Міжнародне агентство з гарантій інвестицій (МАГІ), обопільні умови про захист і стимулювання іноземних інвестицій, особливості регулювання ТНК в межах Європейського Союзу.

План семінару:

1. Сутність і необхідність регулювання діяльності ТНК.
2. Цілі, методи та інструменти регулювання діяльності ТНК
3. Моделі державної політики щодо допуску ТНК на національні економіки.
4. Еволюція наддержавного регулювання діяльності ТНК.
5. Кодекс поведінки ТНК.

Тема 5. Формування і реалізація стратегій діяльності транснаціональних корпорацій

Мета – дослідити формування і реалізацію стратегій діяльності транснаціональних корпорацій

Завдання – знати та розуміти наступні поняття та характеристики: створення ТНК: мотиви та основні види стратегій, рівні стратегічного управління, установчі документи ТНК, розробка стратегій ТНК, стадії розроблення стратегії: місія, аналіз і діагностика, мета, формування стратегії, реалізація стратегії, контроль, корпоративні стратегії, стратегії міжнародного бізнесу, особливості формування маркетингової стратегії ТНК, класифікація маркетингових стратегій ТНК, міжнародний життєвий цикл товару, особливості реалізації маркетингових стратегій ТНК в країнах з різним рівнем розвитку, модифікація організаційний структур ТНК, зарубіжні філії ТНК: відділи, дочірні компанії, афілійовані структури, характеристика та особливості зарубіжних філій ТНК (етапи створення, рівень контролю, переваги та недоліки функціонування).

План семінару:

1. Особливості стратегічного управління ТНК.
2. Стадії розроблення стратегій діяльності ТНК.
3. Конкурентні стратегії ТНК.
4. Корпоративні стратегії ТНК.
5. Маркетингові стратегії ТНК.
6. Особливості стратегій ТНК в розвинутих країнах та в країнах, що розвиваються.

Тема 6. Особливості та методи управління транснаціональними корпораціями

Мета – дослідити особливості та методи управління транснаціональними корпораціями.

Завдання – знати та розуміти наступні поняття та характеристики: управління діяльністю ТНК: методи, тактика та новітні підходи в управлінні, організаційна структура ТНК: вертикальна, горизонтальна та змішана структури, підвищення ефективності системи ТНК: реінжиніринг бізнес-процесів та аутсорсинг, ефект синергії, моделі функціонування системи ТНК: європейська, американська, японська та новітня моделі.

План семінару:

1. Сутність та методи управління ТНК.
2. Організаційна структура ТНК.
3. Моделі функціонування системи ТНК.
4. Особливості функцій менеджменту і планування в міжнародних корпораціях
5. Управління персоналом у міжнародних компаніях.
6. Прийняття управлінських рішень у транснаціональних компаніях.
7. Керівництво, комунікації і контроль у транснаціональних корпораціях.

Тема 7. Фінансова система транснаціональних корпорацій: особливості формування та управління

Мета – дослідити фінансову систему транснаціональних корпорацій: особливості формування та управління/

Завдання – знати та розуміти наступні поняття та характеристики: середовище фінансової діяльності ТНК, організаційні, інформаційні та правові особливості діяльності на світовому фінансовому ринку, внутрішня фінансова структура ТНК, планування фінансової діяльності ТНК: бюджет та фінансовий прогноз, центр прибутків, внутрішні трансфертні ціни, планування і мобілізація фінансових ресурсів, джерела зовнішніх фінансових ресурсів: локальний борговий ринок, ринок євровалют, міжнародні облігації, європейський фондовий ринок, внутрішні джерела фінансування: прямий міжнародний фірмовий кредит; компенсаційний внутрішньофірмовий кредит, паралельний внутрішньофірмовий кредит, особливості управління фінансами ТНК, капіталу дочірньої фірми, його структура, фінанси, що обслуговують експорт і імпорт, управління рухом та використанням грошових коштів, фінансовий менеджмент ТНК: організація фінансових операцій та оптимізація грошових потоків, застосування автоматизованих систем управління компанією (ERP-системи).

План семінару:

1. Організаційні, інформаційні та правові особливості діяльності ТНК на світовому фінансовому ринку.
2. Внутрішня фінансова структура ТНК та джерела формування фінансових ресурсів.
3. Планування фінансової діяльності ТНК.
4. Особливості управління фінансами ТНК.

Тема 8. Особливості управління виробничою діяльністю транснаціональних корпорацій

Мета – дослідити особливості управління виробничою діяльністю транснаціональних корпорацій.

Завдання – знати та розуміти наступні поняття та характеристики: стратегія багатонаціонального виробництва і матеріально-технічного забезпечення, типи виробничих стратегій та їхні властивості, визначення

розташування міжнародного виробництва: методи аналізу одиничної території, методи аналізу декількох територій, метод аналізу товарів за декількома територіями, розроблення і реалізація стратегії міжнародного виробництва і матеріально-технічного забезпечення: критерій прийняття рішення, будівництво та розширення закордонного заводу; об'єднання систем виробництва і постачання, стратегія міжнародного підряду: типи проектів, закордонне будівництво, завод як об'єкт експорту, особливості експорту заводів та ефективність цього процесу для країни-експортера і країни-імпортера; міжнародні виробничі консорціуми, екологічні наслідки виробничої діяльності ТНК.

План семінару:

1. Виробничі стратегії багатонаціонального виробництва і матеріально-технічного забезпечення ТНК.
2. Екологічні наслідки виробничої діяльності ТНК.
3. Податкові умови діяльності ТНК.
4. Міжнародне позиціонування активів ТНК.
5. Трансфертні ціни в діяльності ТНК

Тема 9. Механізм управління персоналом транснаціональних компаній та особливості формування корпоративної культури

Мета – дослідити механізм управління персоналом транснаціональних компаній та особливості формування корпоративної культури.

Завдання – знати та розуміти наступні поняття та характеристики: міжнародна кадрова стратегія і трудові відносини в ТНК: прогноз потреби в кадрах за категоріями, проблемні питання, динаміка трудових відносин за Скінером, відбір міжнародних менеджерів: його способи, критерії і фактори, формування ділових якостей міжнародного менеджера, навчання персоналу для роботи в зарубіжних філіях: стратегія підготовки міжнародного менеджера; етапи навчання; план повернення працівників з-за кордону, системний аналіз цілей та проблеми під час повернення персоналу в базову компанію, оплата праці міжнародних менеджерів: проблеми, основний оклад і преміальні надбавки, проблеми корпоративного управління, звітність ТНК та врахування інтересів акціонерів, корпоративна культура ТНК: поняття, основні принципи та особливості.

План семінару:

1. Міжнародна кадрова стратегія і трудові відносини в ТНК.
2. Критерії, фактори та етапи відбору міжнародних менеджерів.
3. Система мотивації персоналу та процес навчання персоналу для роботи в зарубіжних філіях.
4. Особливості формування корпоративної культури ТНК.

Тема 10. Інноваційна діяльність транснаціональних корпорацій

Мета – дослідити інноваційну діяльність транснаціональних корпорацій

Завдання – знати та розуміти наступні поняття та характеристики: цілі та напрями технологічної політики міжнародної компанії, форми технологічної співпраці на міжнародному рівні, міжнародний ринок технологій: особливості його формування та розвитку, планування міжнародних НДДКР, організація міжнародних НДДКР, досвід промислово-розвинутих країн в управлінні якістю продукції, модель інноваційного процесу в країнах Західної Європи, жерела та обсяги фінансування НДДКР на міжнародній арені, патентування, ноу-хау та ліцензування, роль провідних ТНК у здійсненні НТР.

План семінару:

1. Особливості розвитку міжнародного ринку технологій.
2. Цілі та етапи формування інноваційної стратегії ТНК.
3. Роль ТНК у підвищенні рівня інноваційності національних економік.
4. Інформаційна система як складова системи управління ТНК.
5. Особливості облікових систем у різних країнах світу.
6. Консолідована фінансова звітність ТНК.
7. Оподаткування результатів діяльності ТНК.

Тема 11. Особливості діяльності транснаціональних корпорацій у країнах світу

Мета – дослідити особливості діяльності транснаціональних корпорацій у країнах світу.

Завдання – знати та розуміти наступні поняття та характеристики: ТНК в провідних високо розвинутих країнах світу: країни Західної Європи, США, Японія, історія найбільш успішних ТНК, стратегії ТНК у високо розвинутих країнах світу, оцінка переваг та недоліків діяльності ТНК у розвинутих країнах світу, сучасні тенденції концентрації виробництва у високо розвинутих країнах та країнах, що розвиваються, нові перспективні ринки діяльності ТНК, особливості функціонування ТНК у країнах, що розвиваються. ТНК в країнах Латинської Америки та Африки, особливості діяльності ТНК в країнах з емерджентною економікою, ТНК в країнах БРІК. ТНК в країнах Центральної та Східної Європи, вплив ТНК на державну політику та національну економічну безпеку країн, що розвиваються, переваги та недоліки залучення прямих іноземних інвестицій в економіку країн, що розвиваються.

План семінару:

1. Транснаціональні корпорації як провідні учасники сучасних суспільно-політичних відносин.
2. Сутність, причини та форми процесів злиття та поглинання міжнародного капіталу.
3. Методи оцінки ефективності діяльності ТНК.
4. Стратегії діяльності ТНК у високорозвинутих країнах світу.

5. Особливості діяльності ТНК у США.
6. Особливості діяльності ТНК у Японії.
7. Особливості діяльності ТНК у країнах Західної Європи.

Тема 12. Діяльність транснаціональних корпорацій в Україні: переваги та недоліки

Мета – дослідити діяльність транснаціональних корпорацій в Україні: переваги та недоліки.

Завдання – знати та розуміти наступні поняття та характеристики: діяльність ТНК в Україні: можливість залучення прямих іноземних інвестицій чи загроза економічній безпеці держави, сучасні ТНК та залучення іноземних інвестицій в економіку України: проблеми, перспективи, пріоритети, конкурентні переваги та шляхи підвищення ефективності, національна економічна безпека України та ТНК, міжнародний капітал українського походження, пріоритетні сфери інвестування українського бізнесу закордон.

План семінару:

1. Інвестиційна привабливість України для транснаціонального капіталу.
2. Переваги та недоліки прямих іноземних інвестицій для розвитку національної економіки та гарантування економічної безпеки.
3. ТНК з капіталом українського походження на міжнародних ринках.

2.2 Індивідуальні семестрові завдання для самостійної роботи студентів

Навчальною та робочою програмою дисципліни «Транснаціональні корпорації» передбачено виконання індивідуальних завдань самостійної роботи студентів.

Самостійна робота студентів – один з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від аудиторних навчальних занять.

Головною метою самостійної роботи є закріплення, розширення та поглиблення набутих у процесі аудиторної роботи знань, вмінь та навичок, а також самостійне вивчення та освоєння нового матеріалу під керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Питання, що виникають у студентів стосовно виконання запланованих завдань, вирішуються на консультаціях, які проводяться згідно з графіками, затвердженими кафедрою. Види самостійної роботи студентів, форми контролю та звітності з дисципліни «Транснаціональні корпорації» представлені в табл.1. Велике значення під час самостійної роботи студента мають його спрямованість, психологічна готовність, а також певний рівень бази знань, на який будуть нашаровуватися нові знання.

Рекомендації щодо виконання окремих видів самостійної роботи розкривають: завдання по кожному виду роботи; термін виконання; форми контролю; критерії її оцінювання. Окремо виділені додаткові види самостійної роботи які дозволяють набрати більше балів.

Методичні рекомендації дозволять студентам підготуватися за межами аудиторії до семінарського заняття, та забезпечать системність знань та засобів навчання; володіння розумовими процесами; мобільність і критичність мислення; володіння засобами обробки інформації; здібність до творчої праці.

Таблиця 1 - Види та форми самостійної роботи студентів з дисципліни «Транснаціональні корпорації»

<i>Види самостійної роботи</i>	<i>Форми самостійної роботи</i>	<i>Форми контролю та звітності</i>
I. Підготовка до поточних занять в аудиторії	1. Вивчення обов'язкової та додаткової літератури, текстів лекцій 2. Виконання домашніх завдань (конспектування наукової, навчальної літератури) 3. Підготовка до семінарських занять 4. Підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю	Активна участь в різних видах аудиторних занять; перевірка правильності виконання завдань; активна участь в семінарських заняттях; написання контрольної роботи, презентація
II. Пошуково-аналітична робота	1. Пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою курсу 2. Підготовка доповіді за заданою проблематикою 3. Аналітичний розгляд наукової публікації 4. Підготовка критичного есе 5. Розв'язання проблемних ситуацій, задач з використанням програмного забезпечення	Розгляд підготовлених матеріалів під час аудиторних занять, обговорення (захист) матеріалів доповіді під час аудиторних занять; розгляд підготовлених матеріалів, участь у семінарі-дискусії, презентація теми; перевірка правильності виконання завдань
III. Наукова робота	3.1. Участь в наукових студентських конференціях і семінарах 3.2. Підготовка наукових публікацій 3.3. Виконання завдань в рамках дослідницьких проєктів кафедри (факультету)	Доповіді на наукових студентських конференціях і семінарах, презентації; обговорення з викладачем підготовлених матеріалів, подача в друк; використання матеріалів у звіті з НДР

Завдання для самостійної роботи з дисципліни «Транснаціональні корпорації»

Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти діяльності ТНК

1. Скласти логіко - структурну схему теоретичного матеріалу по темі «Транснаціональні корпорації як суб'єкт міжнародного бізнесу».
2. Етапи створення ТНК за періодизацією розвитку міжнародного бізнесу (приклади).
3. Скласти логіко - структурну схему теоретичного матеріалу по темі «Еволюція теорій ТНК».
4. Вплив глобалізації на форми ведення міжнародного бізнесу.
5. Складіть логіко-структурну схему на тему „Еволюція організаційних структур ТНК”

6. Проаналізувати організаційні структури ТНК США, Японії, Європи, виявити особливості

7. Складіть логіко-структурну схему на тему «Формування і реалізація стратегій діяльності ТНК».

8. Спробуйте знайти три відмінності у стратегії таких компаній в Україні як «Кока-Кола» та «Пепсі-Кола»

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти діяльності ТНК

1. Скласти логіко-структурну схему до теми „Фінансово-економічні механізми функціонування ТНК: особливості обліку, звітності й аналізу діяльності ТНК»

2. Порівняйте функції трьох міжнародних фінансових організацій: Світового банку, Міжнародного валютного фонду, Європейського банку реконструкції та розвитку.

3. Скласти логіко-структурну схему до теми „Управління персоналом в ТНК”.

4. Визначте дві-три посади, для яких в українському представництві компанії «Кока-Кола» слід рекомендувати експатріантів.

5. Скласти логіко-структурну схему до теми „Взаємодія ТНК і національних економік, міждержавне регулювання діяльності ТНК”

6. Підготувати збірку правових актів міжнародного та національного рівня з регулювання діяльності ТНК за хронологією датах

7. Скласти логіко-структурну схему до теми «Інструменти паблік афеарз у ТНК». П

8. ідготувати повідомлення про взаємодію та вплив на діяльність ТНК наступних організацій: ООН, СОТ,Світовий банк,Міжнародний союз вільних профспілок, організацій з охорони навколишнього середовища.

9. Скласти логіко-структурну схему до теми «Проблеми транснаціоналізації української економіки».

10. Виявити найбільш привабливі регіони для діяльності ТНК в Україні.

Додаткові види самостійної роботи

Додаткові види самостійної роботи дозволять студентам поглибити знання по кожній темі з урахуванням вузької специфіки запропонованих завдань, використати зібрану інформацію під час виконання науково-дослідної роботи та виконання підсумкового індивідуального завдання.

Додаткова самостійна робота сприяє повнішому розкриттю і конкретизації змісту навчальної дисципліни «Транснаціональні корпорації» може здійснюватися з ініціативи студента з метою реалізації його власних навчальних і наукових інтересів.

Загальні вимоги до доповідей

Важливе місце у індивідуальній науково-дослідній роботі студентів займає підготовка доповідей та рефератів. Їх підготовка сприяє поглибленому вивченню дисципліни, а також є однією з форм контролю за навчальним процесом студентів.

Основною метою підготовки доповіді є набуття студентом навиків самостійного і творчого мислення, вміння аналізувати опрацьований матеріал і робити відповідні узагальнення й висновки, здійснювати пошук необхідної літератури і статистичних даних.

Доповідь готується з однієї із запропонованих тем у межах даного навчального курсу. Всебічне розкриття кожної теми потребує поглибленого опрацювання додаткової спеціальної літератури, вміння самостійно відшукати фактичний матеріал, робити узагальнення й висновки. Вибір теми здійснюється студентом самостійно.

При підготовці доповіді необхідно розкрити зміст вибраної теми і показати глибокі знання літературних джерел. Викладення матеріалу має відповідати сучасному рівню розвитку економічних процесів на підприємстві, що висвітлено в новій економічній літературі та періодичних виданнях. Основою аналітичного аналізу мають бути статистичні дані. Важливо показати вміння самостійно робити правильні висновки на основі вивченої літератури, зібраного, опрацьованого й узагальненого конкретного матеріалу.

Структура доповіді. Доповідь повинна мати чітку і логічну структуру, її складовими є вступ, основна частина та висновки. У вступі обґрунтовується актуальність теми, розкривається її значення, коротко аналізуються різні напрямки досліджень за темою, визначається ряд питань, що потребують вирішення, подається методологія дослідження. Основна частина доповіді передбачає глибоке і всебічне висвітлення основних питань, проблем теми доповіді. У висновках необхідно підвести підсумки дослідження теми, виходячи зі змісту доповіді, а також розробити власні пропозиції щодо подолання проблем у сфері прикладання праці.

Оформлення доповіді. Підготовка доповіді здійснюється відповідно до ДСТУ 3008:2015 Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення. Обсяг реферату - 5 - 10 сторінок стандартного формату. Доповідь виконується на аркушах стандартного формату А4 у рукописному або друкованому вигляді. Текст розміщують тільки на одній сторінці аркуша. При друкуванні доповіді використовується 14 розмір шрифту, розмір між рядками в півтора інтервали. Поля: ліве поле - 30 мм, праве - 10 мм; верхнє і нижнє - 20 мм. Якщо це рукопис, то писати треба ясно, чітко, розбірливо. В рукописному варіанті на сторінці має бути 30 рядків.

На першій сторінці (титульній) вказуються назва університету, кафедра, тема доповіді та дисципліна, прізвище та ініціали викладача, а також курс, група, прізвище та ініціали студента. Далі на наступних сторінках розміщується вступ, текст доповіді та висновки. Аркуші мають бути пронумеровані. Під текстом даються зноски з посиланнями на цифри, факти, теоретичні положення

(назва праці, рік видання, сторінка). На останній сторінці наводять список використаної літератури в алфавітному порядку. Посилання на літературу пишуться у квадратних дужках, де вказується номер джерела інформації зі списку використаної літератури і сторінки, з яких взята інформація, наприклад: [15, с. 324].

Виступ з доповіддю на семінарі. Під час виступу з доповіддю на семінарі студент повинен розкрити суть теми, показати набуті знання з даної теми та відповісти на поставлені запитання. Після цього студенти роблять аналіз доповіді щодо відповідності її змісту темі та щодо методики її викладу і відповіді на запитання. Підсумкову оцінку доповіді робить викладач.

Теми доповідей

1. Етапи створення ТНК за періодизацією розвитку міжнародного бізнесу (приклади).
2. Навести приклади найбільш успішних транснаціональних корпорацій, що діють в Україні, і назвати фактори, які забезпечують цей успіх.
3. Теорії міжнародного підприємництва
4. Теорії циклу життя продукції.
5. Теорія інтерналізації (Пітер Баклі, Марк Кассон).
6. Доведіть доцільність використання організаційних структур управління на основі стратегічних одиниць бізнесу
7. Наведіть організаційні структури управління відомих ТНК та визначте їх тип.
8. Визначте сильні та слабкі сторони стратегії росту компанії «Мак-Дональдс» в Україні.
9. Охарактеризуйте стратегії інтернаціоналізації.
10. Особливості маркетингових комунікацій при рекламуванні продукції в різних країнах (підготувати рекламні ролики).
11. Запропонуйте п'ять методів хеджування операційних валютних ризиків.
12. Наведіть приклад трансферного ціноутворення в міжнародному бізнесі.
13. Усі японські компанії мають однакові проблеми застосування техніки оцінки якості виконання службових обов'язків персоналом відділень у США. Назвіть дві причини такого явища. Що необхідно зробити фірмам для подолання цієї проблеми?
14. Підготувати інформацію по різних ТНК: особливості управління персоналом, способи мотивації, джерела підбору кадрів, соціальна відповідальність ТНК.
15. Ознайомитися з міжнародною конфігурацією діяльності ТНК зі створення вартості.
16. Охарактеризувати паралельне та міжнародне об'єднане виробництво.
17. Наведіть приклад української компанії, що діє на міжнародному технологічному ринку.

18. Обґрунтуйте сильні і слабкі сторони технологічної політики ТНК в приймаючих країнах.
19. На підставі аналізу джерел зі списку основної літератури назвіть переваги і недоліки міжнародних корпоративних стратегій у сфері науково-технічного прогресу між ТНК та національними підприємствами.
20. Перші виробничі та фінансові корпорації у США.
21. Корпорації Європи.
22. Великі корпоративні структури в сучасній Україні та їх основні сфери діяльності.
23. Підготувати інформацію про інвестиції міжнародних корпорацій в галузі економіки України.
24. Конвенція про транснаціональні корпорації.
25. Особливості оподаткування доходів ТНК.
26. Процедура створення та припинення діяльності ПФГ.
27. Податкові, облікові та правові аспекти злиття компаній
28. Глобалізація ринків та транснаціональні корпорації.
29. Транснаціональні альянси.
30. ПФГ України: цілі, діяльність, місце та роль в економіці країни.

2.3 Контрольні завдання для студентів-заочників і методичні вказівки по їх виконанню

Контрольна робота є результатом вивчення певної теми чи декількох тем навчальної дисципліни.

Структура контрольної роботи. Дана контрольна робота складається з двох частин: теоретичної та практичної. Варіант контрольної роботи студент визначає відповідно до порядкового номеру залікової книжки. Для виконання теоретичного завдання необхідно вибрати 3 питання із запропонованого переліку та максимально розкрити сутність кожного з питань (обсяг кожної відповіді 5 сторінок тексту). Джерела, необхідні для написання теоретичної частини, подані в списку рекомендованої літератури. Практична частина контрольної роботи складається з двох ситуаційних завдань, які обов'язково повинні мати висновки на основі проведених досліджень.

Оформлення контрольної роботи. Підготовка роботи здійснюється відповідно до ДСТУ 3008:2015 Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення. Загальний обсяг роботи становить 20 - 25 сторінок тексту. Вона має бути виконана на папері формату А4 в рукописному або друкованому варіантах. Текст розміщують тільки на одній сторінці аркуша. При друкуванні курсової роботи використовується 14 розмір шрифту, розмір між рядками в півтора інтервали. Поля: ліве поле - 30 мм, праве - 10 мм; верхнє і нижнє - 20 мм (згідно ДСТУ 3008:2015. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення). Якщо це рукопис, то писати треба ясно, чітко, розбірливо. В рукописному варіанті на сторінці має бути 30 рядків.

На першій сторінці (титульній) вказуються назва університету, кафедра,

дисципліна, прізвище та ініціали викладача, а також курс, група, прізвище та ініціали студента. На наступній сторінці міститься зміст роботи і вказуються номери сторінок, на яких розміщений відповідні питання. На наступних сторінках розміщується текст роботи відповідно до змісту. Аркуші роботи мають бути пронумеровані. В тексті вказується назва кожного питання. Під текстом даються зноски з посиланнями на цифри, факти, теоретичні положення (назва праці, рік видання, сторінка). Посилання на літературу пишуться у квадратних дужках, де вказується номер джерела інформації зі списку використаної літератури і сторінки, з яких взята інформація, наприклад: [1, с. 3]. В кінці роботи треба подати список використаної літератури у алфавітному порядку.

1. Теоретична частина

Для виконання теоретичного завдання необхідно вибрати 3 питання із запропонованого переліку та розкрити їх (обсяг кожної відповіді 5 сторінок тексту). Завдання обирається за останньою цифрою залікової книжки відповідно до таблиці.

Таблиця 1 - Данні для вибору теоретичного питання

Номер останньої цифри залікової книжки	Перелік питань для вибору і підготовки
1	1, 11, 21, 31, 41, 51
2	2, 12, 22, 32, 42, 52
3	3, 13, 23, 33, 43, 53
4	4, 14, 24, 34, 44, 54
5	5, 15, 25, 35, 45, 55
6	6, 16, 26, 36, 46, 56
7	7, 17, 27, 37, 47, 57
8	8, 18, 28, 38, 48, 58
9	9, 19, 29, 39, 49, 59
0	10, 20, 30, 40, 50, 60

Теоретичні питання

1. Сутність процесів глобалізації та транснаціоналізації.
2. Офшорні компанії та специфіка офшорного бізнесу ТНК.
3. ТНК як різновид міжнародної компанії.
4. Екологічні наслідки виробничої діяльності ТНК.
5. Типи та структура ТНК.
6. Міжнародна кадрова стратегія і трудові відносини в ТНК.
7. Переваги та недоліки господарської діяльності ТНК.
8. Критерії, фактори та етапи формування міжнародних менеджерів.
9. Передумови та фактори виникнення ТНК.
10. Система мотивації персоналу та процес навчання персоналу для роботи в зарубіжних філіях.
11. Історичні етапи розвитку ТНК.

12. Особливості формування корпоративної культури ТНК.
13. Особливості формування та діяльності сучасних глобальних ТНК.
14. Тенденції розвитку міжнародного ринку технологій.
15. Загальна характеристика еволюції економічної думки щодо діяльності ТНК.
16. Цілі та етапи формування інноваційної стратегії ТНК.
17. Сутність теорії інтерналізації капіталу.
18. Роль ТНК у підвищенні рівня інноваційності національних економік.
19. Еклектична теорія міжнародного виробництва Дж.Даннінга.
20. Інформаційна система як складова системи управління ТНК.
21. Динамічна модель конкурентних переваг М. Портера.
22. Особливості облікових систем у різних країнах світу.
23. Інвестиційні теорії та поняття прямих іноземних інвестицій.
24. Консолідована фінансова звітність ТНК.
25. Сутність та необхідність регулювання діяльності ТНК.
26. Оподаткування результатів діяльності ТНК.
27. Еволюція форм наддержавного регулювання діяльності ТНК.
28. Транснаціональні корпорації як провідні учасники сучасних суспільно-політичних відносин.
29. Діяльність міжнародних організацій з вироблення правил поведінки ТНК.
30. Сутність, причини та форми процесів злиття та поглинання міжнародного капіталу.
31. Особливості стратегічного управління ТНК.
32. Фінансово-промислові групи як сучасна форма об'єднання підприємств.
33. Стадії розроблення стратегій діяльності ТНК.
34. Методи оцінки ефективності діяльності ТНК.
35. Конкурентні стратегії ТНК.
36. Міжнародні рейтинги ТНК.
37. Корпоративні стратегії ТНК.
38. Міжнародна конкурентоспроможність ТНК.
39. Маркетингові стратегії ТНК.
40. Стратегії діяльності ТНК у високо розвинутих країнах світу.
41. Сутність та методи управління ТНК
42. Особливості діяльності ТНК у США.
43. Організаційна структура ТНК.
44. Особливості діяльності ТНК у Японії.
45. Моделі функціонування управлінської системи ТНК.
46. Особливості діяльності ТНК у країнах Західної Європи.
47. Організаційні, інформаційні та правові особливості діяльності ТНК на світовому фінансовому ринку.
48. Причини та способи виходу ТНК на нові ринки країн, що розвиваються.
49. Внутрішня фінансова структура ТНК та джерела формування фінансових ресурсів.
50. Особливості функціонування ТНК в країнах Латинської Америки та Африки.

51. Планування фінансової діяльності ТНК.
52. Особливості діяльності ТНК в країнах БРІК.
53. Стратегія багатонаціонального виробництва і матеріально-технічного забезпечення.
54. Діяльність ТНК в країнах Східної та Центральної Європи, СНД.
55. Особливості управління фінансами ТНК.
56. Інвестиційна привабливість України для транснаціонального капіталу.
57. Методи визначення розташування міжнародного виробництва.
58. Переваги та недоліки прямих іноземних інвестицій для розвитку національної економіки та гарантування економічної безпеки.
59. Стратегія міжнародного підряду ТНК.
60. ТНК з капіталом українського походження на міжнародних ринках.

2. Практична частина.

Для виконання практичної частини контрольної роботи студент повинен обрати одну з найбільших транснаціональних корпорацій за рейтингом ЮНКТАД (фінансову чи нефінансову компанію) та здійснити аналіз діяльності обраної ТНК за такими критеріями:

1. Загальна характеристика ТНК
2. Історія розвитку ТНК
3. Особливості стратегії ТНК
4. Фінансова система ТНК
5. Особливості управління виробничою діяльністю ТНК
6. Механізм управління персоналом ТНК
7. Інноваційна діяльність ТНК
8. Показники результативності діяльності ТНК
9. Соціальна відповідальність ТНК
10. Місце ТНК у світових рейтингах

Оцінюється правильність здійсненого аналізу, часовий проміжок обраних фактичних даних, достовірність наведеної інформації, наявність додаткового ілюстративного матеріалу.

2.4 Питання для самоконтролю та семестрового контролю знань

Питання для самоконтролю до змістового модулю №1.

1. Сутність процесів глобалізації та транснаціоналізації.
2. Передумови та фактори виникнення ТНК.
3. ТНК як різновид міжнародної компанії.
4. Типи та структура ТНК.
5. Переваги та недоліки господарської діяльності ТНК.
6. Особливості формування та діяльності сучасних глобальних ТНК.
7. Загальна характеристика еволюції економічної думки щодо діяльності ТНК.
8. Теорія інтерналізації капіталу.

9. Динамічна модель конкурентних переваг М. Портера.
10. Сутність та необхідність регулювання діяльності ТНК.
11. Еволюція форм наддержавного регулювання діяльності ТНК.
12. Діяльність міжнародних організацій з вироблення правил поведінки ТНК.
13. Особливості стратегічного управління ТНК.
14. Стадії розроблення стратегій діяльності ТНК.
15. Конкурентні стратегії ТНК.
16. Корпоративні стратегії ТНК.
17. Маркетингові стратегії ТНК.
18. Особливості стратегій ТНК в розвинутих країнах та в країнах, що розвиваються.

Питання для самоконтролю до змістового модулю №2.

1. Сутність та методи управління ТНК.
2. Організаційна структура ТНК.
3. Моделі функціонування системи ТНК.
4. Організаційні, інформаційні та правові особливості діяльності ТНК на світовому фінансовому ринку.
5. Внутрішня фінансова структура ТНК та джерела формування фінансових ресурсів.
6. Планування фінансової діяльності ТНК.
7. Особливості управління фінансами ТНК.
8. Виробничі стратегії багатонаціонального виробництва і матеріально-технічного забезпечення ТНК.
9. Екологічні наслідки виробничої діяльності ТНК.
10. Міжнародна кадрова стратегія і трудові відносини в ТНК.
11. Критерії, фактори та етапи відбору міжнародних менеджерів.
12. Система мотивації персоналу та процес навчання персоналу для роботи в зарубіжних філіях.
13. Особливості формування корпоративної культури ТНК.
14. Особливості розвитку міжнародного ринку технологій.
15. Цілі та етапи формування інноваційної стратегії ТНК.
16. Роль ТНК у підвищенні рівня інноваційності національних економік.
17. Інформаційна система як складова системи управління ТНК.
18. Особливості облікових систем у різних країнах світу.
19. Консолідована фінансова звітність ТНК.
20. Оподаткування результатів діяльності ТНК.
21. Транснаціональні корпорації як провідні учасники сучасних суспільно-політичних відносин.
22. Сутність, причини та форми процесів злиття та поглинання міжнародного капіталу.
23. Методи оцінки ефективності діяльності ТНК.
24. Стратегії діяльності ТНК у високорозвинутих країнах світу.

25. Особливості діяльності ТНК у США.
26. Особливості діяльності ТНК у Японії.
27. Особливості діяльності ТНК у країнах Західної Європи.
28. Причини та способи виходу ТНК на нові ринки країн, що розвиваються.
29. Особливості функціонування ТНК в країнах Латинської Америки та Африки.
30. Особливості діяльності ТНК в країнах БРІК.
31. Діяльність ТНК в країнах Східної та Центральної Європи, СНД.
32. Інвестиційна привабливість України для транснаціонального капіталу.
33. Переваги та недоліки прямих іноземних інвестицій для розвитку національної економіки та гарантування економічної безпеки.
34. ТНК з капіталом українського походження на міжнародних ринках.

Завдання (тести) для самоконтролю

1. Якими органами правління корпорації здійснюється корпоративне управління:

- A. Міноритарними акціонерами;
- B. Спільними зборами акціонерів;
- C. Власником компанії;
- D. Радою директорів;
- E. Генеральним директором та директорами підрозділів (топ-менеджментом);
- F. Немає правильної відповіді.

2. До ознак корпорації можна віднести:

- A. Статус юридичної особи;
- B. Безстрокове існування;
- C. Обмеження при передачі акцій;
- D. Принцип обмеженої відповідальності;
- E. Обмеження області дії;
- F. Немає правильної відповіді.

3. Міноритарні акціонери - це:

- A. Великі акціонери;
- B. Внутрішні акціонери;
- C. Дрібні акціонери;
- D. Зовнішні акціонери.

4. Злиття як одна з інтеграційних стратегій - це:

- A. Виникнення одного або кілька товариств з передачею всіх прав обов'язків іншому товариству з конвертацією акцій;
- B. Наявний потенціал активів компанії розноситься по дочірнім структурам і встановлюється схема відносин фінансового холдингу;

С. Виникнення компанії шляхом передачі їй всіх прав і обов'язків двох або декількох компаній з припиненням діяльності останніх

5. Акціонер, що володіє 2% акцій товариства, має право:

- А. Вносити пропозиції до порядку денного загальних зборів акціонерів і пропонувати кандидатів для зборів до органів суспільства;
- В. Вимагати позачергової перевірки фінансово-господарської діяльності товариства ревізійною комісією;
- С. Вимагати скликання позачергового скликання позачергових загальних зборів акціонерів;
- Д. Знайомитися з документами бухгалтерського обліку суспільства.

6. Акціонер, що володіє 1% акцій товариства, має право:

- А. Вносити пропозиції до порядку денного загальних зборів акціонерів і пропонувати кандидатів для обрання до органів суспільства;
- В. Вимагати скликання позачергових загальних зборів акціонерів;
- С. Знайомитися зі списком осіб, які мають право на участь у загальних зборах акціонерів, за умови, що цей акціонер включений в даний список;
- Д. Вимагати позачергової перевірки фінансово-господарської діяльності товариства зовнішнім аудитором.

7. Право знайомитися з вмістом статуту товариства мають:

- А. Всі акціонери;
- В. Акціонери, які володіють не менше 10% акцій товариства;
- С. Акціонери, які володіють більше 25% акцій товариства.

8. Функціональні стратегії - це:

- А. Стратегія диверсифікованої компанії
- В. Стратегії, що визначають напрями дій у таких функціональних сферах організації як фінанси, маркетинг, виробництво, персонал і т.д.
- С. Стратегія спеціалізованої фірми (вузькопрофільної компанії)
- Д. Одна з базисних (еталонних) стратегій

9. Операційна стратегія - це:

- А. Стратегія диверсифікованої компанії
- В. Стратегія спеціалізованої фірми (вузькопрофільної компанії)
- С. Стратегія ключових оперативних одиниць (заводи, відділи всередині функціональних напрямів, центри розподілу та ін)
- Д. Одна з базисних (еталонних) стратегій

10. Стратегія вертикальної інтеграції вперед означає набуття контролю над:

- A. фірмою-постачальником
- B. покупцями
- C. фірмами з таким же видом бізнесу
- D. фірмами розподілу і збуту

11. Стратегія зворотної вертикальної інтеграції означає набуття контролю над:

- A. фірмою-постачальником
- B. покупцями
- C. фірмами з таким же видом бізнесу
- D. фірмами розподілу і збуту.

12. Стратегії конгломеративної диверсифікації відповідають такі характеристики бізнесу:

- A. Продукт - новий, технологія - стара, ринок - старий.
- B. Продукт - новий, технологія - нова, ринок - старий.
- C. Продукт - новий, технологія - нова, ринок - новий.

13. Стратегії горизонтальної диверсифікації відповідають такі характеристики бізнесу:

- A. Продукт - новий, технологія - стара, ринок - старий.
- B. Продукт - новий, технологія - нова, ринок - старий.
- C. Продукт - новий, технологія - нова, ринок - новий.

14. Стратегії концентричної диверсифікації відповідають такі характеристики бізнесу:

- A. Продукт - новий, технологія - стара, ринок - старий.
- B. Продукт - новий, технологія - нова, ринок - старий.
- C. Продукт - новий, технологія - нова, ринок - новий.

15. Які інвестиції називаються портфельними?

- A. Здійснюються за рахунок позикових коштів;
- B. Вкладення капіталу на розширення портфеля замовлень;
- C. Вкладення фінансових коштів в портфель цінних паперів та інших активів на фондовому ринку.

16. Для чого потрібен підприємству бізнес-план?

- A. Для отримання кредиту в банку,
- B. Для реєстрації підприємства;
- C. Для оцінки інвестиційних проектів.

17. З перерахованих, вибрати власні фінансові ресурси інвесторів:

- A. Бюджетні кредити;
- B. Облігаційні позики;
- C. Амортизаційні відрахування;
- D. Грошові заощадження громадян і юридичних осіб;
- E. Іноземні інвестиції;
- F. Прибуток.

18. З перерахованих, вибрати залучені фінансові ресурси інвесторів:

- A. Бюджетні кредити;
- B. Облігаційні позики;
- C. Амортизаційні відрахування;
- D. Грошові заощадження громадян і юридичних осіб;
- E. Іноземні інвестиції;
- F. Прибуток.

19. До інститутів інвестиційного фінансування відносяться:

- A. Банки;
- B. Інвестиційні компанії;
- C. Інвестиційні та пенсійні фонди;
- D. Страхові компанії

20. Показник «ринкова капіталізації компанії» характеризує:

- A. Прибутковість акцій;
- B. Прибутковість облігацій;
- C. Ринкову вартість усіх акцій компанії.

21. Загальний стан ринків акцій оцінюється:

- A. Фондовими індексами;
- B. Показниками ринкової капіталізації компанії;
- C. Ступенем концентрації акцій.

22. Компанія «Нафтоенерго» стала власником 75 % акцій компанії «Укртатнафта» та отримала відповідні права контролю. Оберіть характеристики угоди:

- A. Поглинання / Вертикальна / Внутрішня
- B. Купівля / Вертикальна / Внутрішня
- C. Купівля / Кругова / Експортна
- D. Купівля / Горизонтальна / Внутрішня
- E. Злиття / Вертикальна / Імпортна

23. Характеристики процесів інтеграл компаній: вкажіть національність угод:

- A. Експортна
- B. Вертикальна
- C. Внутрішня
- D. Немісцева
- E. Транскордонна
- F. Імпортна

24. Методи, що використовуються при оцінці злиттів та поглинань:

- A. Перспективний аналіз
- B. Ретроспективний аналіз
- C. Горизонтальний аналіз
- D. Синергетичний аналіз
- E. Агентський аналіз

25. Вкажіть запобіжні міри захисту від неузгоджених угод

- A. Взаємодія з ринком через дублюючі компанії
- B. Розміщення акцій по закритій підписці
- C. Відстеження змін в реєстрі акціонерів
- D. Продаж непрофільних активів
- E. Видача співробітникам військової форми і зброї
- F. Увага до участі привілейованих акцій у голосуванні

26. Відзначте невірне (і) твердження щодо прав власника 25% +1 акція статутного капіталу акціонерного товариства:

- A. Можуть дати більшість голосів на повторних зборах акціонерів
- B. Право на кворум на повторному загальних зборах акціонерів
- C. Право скликання позачергових зборів акціонерів
- D. Право на вивчення внутрішніх документів компанії, отримання списку акціонерів, що брали участь у загальних зборах акціонерів, а також, які отримують дивіденди

Перелік питань для підсумкового контролю знань

1. Сутність процесів глобалізації та транснаціоналізації.
2. ТНК як різновид міжнародної компанії.
3. Типи та структура ТНК.
4. Переваги та недоліки господарської діяльності ТНК.
5. Передумови та фактори виникнення ТНК.
6. Історичні етапи розвитку ТНК.
7. Особливості формування та діяльності сучасних глобальних ТНК.
8. Загальна характеристика еволюції економічної думки щодо діяльності ТНК.

9. Теорія інтерналізації капіталу
10. Еклектична теорія міжнародного виробництва Дж.Даннінга.
11. Динамічна модель конкурентних переваг М. Портера
12. Інвестиційні теорії та поняття прямих іноземних інвестицій
13. Сутність та необхідність регулювання діяльності ТНК
14. Еволюція форм наддержавного регулювання діяльності ТНК
15. Діяльність міжнародних організацій з вироблення правил поведінки ТНК
16. Особливості стратегічного управління ТНК.
17. Стадії розроблення стратегій діяльності ТНК
18. Конкурентні стратегії ТНК
19. Корпоративні стратегії ТНК
20. Маркетингові стратегії ТНК
21. Сутність та методи управління ТНК.
22. Організаційна структура ТНК.
23. Моделі функціонування управлінської системи ТНК.
24. Організаційні, інформаційні та правові особливості діяльності ТНК на світовому фінансовому ринку.
25. Внутрішня фінансова структура ТНК та джерела формування фінансових ресурсів.
26. Планування фінансової діяльності ТНК.
27. Особливості управління фінансами ТНК.
28. Стратегія багатонаціонального виробництва і матеріально-технічного забезпечення.
29. Методи визначення розташування міжнародного виробництва.
30. Стратегія міжнародного підряду ТНК.
31. Офшорні компанії та специфіка офшорного бізнесу ТНК
32. Екологічні наслідки виробничої діяльності ТНК.
33. Міжнародна кадрова стратегія і трудові відносини в ТНК.
34. Критерії, фактори та етапи відбору міжнародних менеджерів.
35. Система мотивації персоналу та процес навчання персоналу для роботи в зарубіжних філіях.
36. Особливості формування корпоративної культури ТНК.
37. Особливості розвитку міжнародного ринку технологій.
38. Цілі та етапи формування інноваційної стратегії ТНК.
39. Роль ТНК у підвищенні рівня інноваційності національних економік.
40. Інформаційна система як складова системи управління ТНК.
41. Особливості облікових систем у різних країнах світу.
42. Консолідована фінансова звітність ТНК.
43. Оподаткування результатів діяльності ТНК.
44. Транснаціональні корпорації як провідні учасники сучасних суспільно-політичних відносин.
45. Сутність, причини та форми процесів злиття та поглинання міжнародного капіталу.
46. Фінансово-промислові групи як сучасна форма об'єднання підприємств

47. Методи оцінки ефективності діяльності ТНК.
48. Міжнародні рейтинги ТНК.
49. Міжнародна конкурентоспроможність ТНК.
50. Стратегії діяльності ТНК у високо розвинутих країнах світу.
51. Особливості діяльності ТНК у США.
52. Особливості діяльності ТНК у Японії.
53. Особливості діяльності ТНК у країнах Західної Європи.
54. Причини та способи виходу ТНК на нові ринки країн, що розвиваються.
55. Особливості функціонування ТНК в країнах Латинської Америки та Африки.
56. Особливості діяльності ТНК в країнах БРІК.
57. Діяльність ТНК в країнах Східної та Центральної Європи, СНД.
58. Інвестиційна привабливість України для транснаціонального капіталу.
59. Переваги та недоліки прямих іноземних інвестицій для розвитку національної економіки та гарантування економічної безпеки.
60. ТНК з капіталом українського походження на міжнародних ринках.

2.5 Система критеріїв оцінювання знань з дисципліни

Таблиця 3 - Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Для студентів денної форми навчання	
Вид навчальної роботи	Кількість балів максимум
<u>Постійна частина</u>	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №1 «Теоретичні основи діяльності ТНК» - 54 годин	
Тема 1	5
Тема 2	5
Тема 3	5
Тема 4	5
Тема 5	5
Тема 6	5
Модульна контрольна робота №1	10
<i>Всього за змістовим модулем №1</i>	40
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №2 «Практичні аспекти діяльності транснаціональних корпорацій» - 54 годин	
Тема 7	5
Тема 8	5
Тема 9	5
Тема 10	5
Тема 11	5
Тема 12	5
Модульна контрольна робота №2	10
<i>Всього за змістовим модулем №2</i>	40

<u>Додаткова частина</u>	
Підготовка та захист реферату за індивідуальною темою	10
Участь у Днях студентської науки	20
Участь в науковій конференції за темою дисципліни	20
Оформлення наочного стенда за індивідуальною темою	20
<u>Штрафна частина</u>	
Пропуск одного заняття без поважної причини	-5
Здача звіту з практичних занять пізніше узгодженого терміну	-10
ІТОВА СЕМЕСТРОВА ОЦІНКА	100

Для студентів заочної форми навчання	
Вид навчальної роботи	Кількість балів максимум
Контрольна робота з дисципліни (відповідно отриманого завдання)	100
ПІДСУМКОВА СЕМЕСТРОВА ОЦІНКА	100

Таблиця 4 - Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки з дисципліни «Транснаціональні корпорації» для студентів напряму підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка» заочної форми навчання [Текст] / Укл. Л.О. Петкова, Л.М. Задувайло ; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2010. – 27 с.
2. Методичні вказівки з дисципліни «Транснаціональні корпорації» для студентів напряму підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка» денної форми навчання [Текст] / Укл. Л.О. Петкова, Л.М. Задувайло ; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2010. – 24 с.

Рекомендована література

Основна

1. Багрова І.В., Гетьман О.О., Власик В.Є Міжнародна економічна діяльність України: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 384 с.
2. Білорус О.Г., Лук'яненко Д.Г. та ін. Глобалізація і безпека розвитку: Монографія – К.: КНЕУ, 2002. -789 с.
3. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посіб. – К.: Знання, 2006. – 462 с.
4. Кабир Л.С. Организация офшорного бизнеса. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 144 с.
5. Климовец О.В. Международный оффшорный бизнес: Серия «Высшее образование», Ростов-на-Дону: Феникс, 2004. – 320 с.
6. Рогач О. Міжнародні інвестиції: теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій. – К.: Либідь, 2005. – 720 с.
7. Руденко Л. Управління потоками капіталів у сучасній бізнес-моделі функціонування ТНК: монографія. – К., 2004. – 480 с.
8. Світова економіка: підручник / А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, О.І. Рогач. – К.: Либідь, 2007.
9. Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації: монографія / За ред. Д.Г. Лук'яненка. – К.: КНЕУ, 2001.
10. Транснаціональні корпорації: навч. посіб. / За ред. В. Рокоча. – К.: Таксон, 2001. – 304 с.
11. Федулова Л.І. Інноваційна економіка. – К.: Либідь, 2006. – 480с.
12. Якубовський С.О., Козак Ю.Г. Транснаціональні корпорації: навч. посібник. – К.:ЦНЛ, 2006. –488 с.

Додаткова

1. Аванесова І. Глобальні інвестиційні стратегії транснаціональних корпорацій / І. Аванесова // Журнал європейської економіки. – 2017. – Т.8(2). – С.119–129.
2. Аванесова І.Б. Інвестиційні стратегії ТНК в умовах невизначеності глобального економічного середовища / І.Б. Аванесова // Проблемы и перспективы развития сотрудничества между странами Юго-Восточной Европы в рамках Черноморского экономического сотрудничества и ГУАМ: сборник научных трудов. – 2016. – №1. – С. 181–184.
3. Ангелин Д. Из жизни McDonald's: маленькие слабости больших корпорацій / Д. Ангелин // Бизнес. – 2015. – №1-2. – С. 71–73.
4. Балановська Т.О. Розвиток міжнародного бізнесу та транснаціональних компаній в Україні / Т.О. Балановська // Економічний простір. – 2018. – №14. – С. 54–60.
5. Білошапка В. Стратегічні фактори організаційного контексту управлінської результативності в ТНК / В. Білошапка // Ринок цінних паперів України. – 2017. – №3–4. – С. 3–8.
6. Білошапка В. Цінності і стадії розвитку міжнародних компаній у розрізі сучасних процесів інтернаціоналізації / В. Білошапка // Вісник ТНЕУ. – 2017. – №2. – С. 94–97.
7. Білошапка В.А. Зміст та пріоритети управлінської роботи менеджерів транснаціональної корпорації / В.А. Білошапка // Формування ринкових відносин в Україні. – 2018. – №10. – С. 19–22.
8. Білошапка В.А. Організаційний клімат у системі контекстуальних факторів управління результативності в ТНК / В.А. Білошапка // Формування ринкових відносин в Україні. – 2017. – №6. – С. 57–61.
9. Білошапка В.А. Трансформація бізнес-моделей у практиці ТНК / В.А. Білошапка // Формування ринкових відносин в Україні. – 2018. – №11. – С. 23–27.
10. Вдовиченко Ю.В. Оцінка якості корпоративного управління в міжнародному бізнесі / Ю.В. Вдовиченко // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – №20. – С.42–44.
11. Волков О. Злиття і поглинання компаній: технології та результати / О.Волков // фінансовий ринок України. – 2017. – №9. – С. 22–25.
12. Гайдуцький І. Економіка на перехресті інтересів держави і ТНК / І. Гайдуцький // Інвестиції: практика і досвід. – 2018. – №2. – С. 21–24.
13. Гайдуцький І. Мотиви виходу транснаціональних корпорацій на ринки нових країн / І. Гайдуцький // Банківська справа. – 2018. – 34. – С. 68–71.
14. Гайдуцький І.П. Перші кроки входження транснаціональних корпорацій в СНД / І.П. Гайдуцький // Економіка АПК. – 2018. – №3. – С. 66–70.
15. Гайдуцький І.П. Привабливість України для транснаціональних корпорацій / І.П. Гайдуцький // Економіка АПК. – 2018. – №4. – С. 152–158.
16. Гайдуцький І.П. Розвиток ТНК та їхній вплив на економіку країни / І.П. Гайдуцький // Економіка АПК. – 2018. – №1. – С. 53–58.

17. Герасименко А. Еволюція процесу концентрації капіталу / А. Герасименко // Конкуренція. – 2018. – №4. – С. 21–27.
18. Гермасименко А. Еволюція процесу концентрації капіталу / А. Герасименко // Конкуренція. – 2018. – №3. – С.35–41.
19. Глушко О. Тенденції розвитку корпоративних НДДКР / О. Глушко // Економіст. – 2017. – №5. – С. 62–64.
20. Грищенко А.А. Форми координації інвестиційних стратегій корпорацій та держав в сучасних умовах глобалізації (на матеріалах нафтогазової промисловості) / А.А. Грищенко // Економічний простір. – 2018. – №11. – С.18–28.
21. Гурочкіна В.В. Державне регулювання іноземного інвестування промисловості України / В.В. Гурочкіна // Вісник Хмельницького національного університету . – 2019. – №6. – Т.1. – С. 240–244.
22. Даценко Г.В. Глобалізаційні тенденції руху фінансових ресурсів в сучасній фінансовій системі підприємства / Г.В. Даценко // Вісник Хмельницького національного університету . – 2019. – №6. – Т.2. – С. 26–30.
23. Драбик І. Прямі іноземні інвестиції та інші форми експансії транснаціональних корпорацій на глобальному ринку / І. Драбик // Вісник національного університету «Львівська політехніка». – 2018. – №.628. – С. 89–95.
24. Дубчак І. Вплив транснаціональних корпорацій на формування інституційного середовища / І. Дубчак // Ринок цінних паперів України. – 2017. – №5–6. – С. 41–44.
25. Дубчак І. Особливості формування фінансових потоків ТНК / І. Дубчак // Ринок цінних паперів України. – 2017. – №1–2. – С. 3–8.
26. Єрмілова К.В. Аналіз залучення прямих іноземних інвестицій в країни з різним рівнем економічного розвитку / К.В. Єрмілова // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект. – 2018. – №2. – С. 691–697.
27. Жук О.П. Процеси транснаціоналізації на сучасному міжнародному ринку / О.П. Жук // Науковий вісник НЛТУ України. – 2019. – Вип. 19.5. – С. 166–171.
28. Захарчин Г.М. Сучасний механізм управління персоналом у транснаціональних корпораціях / Г.М. Захарчин // Вісник Львівського державного інституту новітніх технологій та управління ім. В. Чорновола: збірник наукових праць. – 2018. – Вип. 3. – С.239–251.
29. Заярна Н.М. Розвиток транснаціональних корпорацій в умовах глобалізації економіки / Н.М.Заярна, В.Г.Брунець // Науковий вісник НЛТУ України. – 2019. – Вип. 19.2. – С. 197-202.
30. Зуб А. Стратегии международного развития компании / А. Зуб // Менеджмент і менеджер. – 2018. – №7-8. – С. 49–54.
31. Кара Н.І. Формування людського капіталу у транснаціональних корпораціях / Н.І. Кара, О.С. Костюк, Л.А. Янковська, В.М. Пісний // Вісник

Національного університету «Львівська політехніка». – 2019. – №.649. – С. 276–282.

32. Карпенко Г.В. Фінансові механізми транснаціональних корпорацій у системі сучасної світової економіки / Г.В. Карпенко // Наукові праці НДФІ. – 2019. – №1(46). – С. 42–50.

33. Касьянов Я. Економіка «титанів» на товарних ринках України: ТНК на товарних ринках / Я. Касьянов // Маркетинг в Україні. – 2018. – №4. – С. 28–33.

34. Кириченко О.А. Деякі аспекти злиття та поглинання компаній у світлі побудови нової інтеграційної системи економіки: типи, види, методи злиттів та поглинань, зарубіжний досвід / О.А. Кириченко, Е.В. Ваганова // Актуальні проблеми економіки. – 2019. – №2. – С.45–57.

35. Кметик Х.В. Практика міжнародного права у становленні правового регулювання діяльності транснаціональних корпорацій / Х.В. Кметик // Вісник Академії адвокатури України. – 2019. – №3(16). – С. 136–143.

36. Коваленко В.М. Розвиток транснаціональних фінансово-промислових груп СНД / В.М. Коваленко // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – №19. – С. 25–28.

37. Контурова С.М. Концептуальна модель динамічного розвитку ТНК в умовах глобалізації / С.М. Контурова // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – №19. – С. 38–41.

38. Кормакова І.О. Масштаби діяльності ТНК у країнах, що приймають / І.О. Кормакова // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – 2019. – Вип. 2. – С. 62–68.

39. Кохан І.І. Поняття та юридичні ознаки транснаціональних корпорацій / І.І. Кохан // Науково-інформаційний вісник. – 2019. – №1. – С. 45–48.

40. Кутузов М.Р. Транснаціональні корпорації Росії та їхній вплив на економічну безпеку України / М.Р. Кутузов // Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки. – 2017. – №12. – С. 202–207.

41. Кушнерук А.С. Форми і методи розвитку корпоративних підприємств у західних країнах / А. Кушнерук // Актуальні проблеми економіки. – 2018. – №2. – С. 100–107.

42. Лазарев Р.Є. Система управління фінансовими ресурсами в умовах транснаціональної діяльності / Р.Є. Лазарев // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект. – 2018. – №3. – С. 1214–1218.

43. Лапыгин Ю. Трансформация организаций: создание корпоративных объединений / Ю. Лапыгин // Менеджмент і менеджер. – 2018. – №9-10. – С.15–19.

44. Левченко Д.О. Транснаціоналізація банківського капіталу в країнах ОЧЕС / Д.О. Левченко // Проблемы и перспективы развития сотрудничества между странами Юго-Восточной Европы в рамках Черноморского экономического сотрудничества и ГУАМ: сборник научных трудов. – 2018. – №1. – С. 796–803.

45. Ложачевська О.М. Генезис розвитку ТНК та їх особливості функціонування в сучасних умовах / О.М. Ложачевська, М.В. Новикова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2016. – №10. – С. 65–71.
46. Малютін О.К. Інвестиційна діяльність ТНК в умовах посилення глобалізаційних процесів / О.К. Малютін // Фінанси України. – 2018. – №12. – С. 107–114.
47. Михайловська О.В. Світова фінансова криза: роль ТНК / О.В. Михайловська // Фінанси України. – 2019. – №6. – С.93–104.
48. Нікітіна Т.А. Вплив концентрації та централізації капіталу на глобальну та національну економіку / Т.А. Нікітіна // Теоретичні та прикладні питання економіки: збірник наукових праць. – 2019. – Вип. 20. – С. 181–187.
49. Новикова М.В. Теоретичні дослідження визначення сутності поняття «міжнародної компанії» за сучасних умов глобалізації / М.В. Новикова, Т.В. Смітюх // Економіка. Фінанси. Право. – 2018. – №2. – С.5–9.
50. Орехова Т. Протиріччя та взаємодія між країнами і ТНК в умовах невизначеності глобального економічного середовища / Т. Орехова // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2017. – №5. – С. 59–65.
51. Пашкеев С. Сплошная химия: успехи химического концерна Dow Chemical / С. Пашкеев // Бизнес. – 2015. – 12 мая (19). – С. 74–77.
52. Пашкеев С. Сытый – голодному: качественное управление персоналом и продуманная стратегия поглощений помогли Aramark стать одной из крупнейших компаний в мире / С. Пашкеев // Бизнес. – 2016. – №3. – С. 70–73.
53. Пашкеев С.В. В борьбе за это: компания Colgate-Palmolives / С.В. Пашкеев // Бизнес. – 2018. – 17 марта (№11). – С. 78–81.
54. Руденко-Сударєва Л.В. Переваги і ризики транснаціоналізації економічного розвитку країни / Л.В. Руденко-Сударєва // Національна безпека: український вимір. – 20016 – Вип. 1.
55. Савицька С.О. Транснаціональна корпорація DHL та її діяльність в умовах транзитивної економіки / С.О. Савицька // Економіка та підприємництво. – 2008. – Вип. 21.
56. Савченко Е.А. Теоретичні концепції та основні напрями інвестиційної діяльності ТНК / Е.А. Савченко // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект. – 2016. – №2. – С. 866–873.
57. Савченко Е.О. Математична модель оцінки потенціалу транснаціоналізації галузі / Е.О. Савченко // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект. – 2015. – №2. – С. 638–640.
58. Савченко Е.О. Регресійні моделі впливу прямих іноземних інвестицій ТНК на показники розвитку світової економіки / Е.О. Савченко // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності: збірник наукових праць. – 2017.

59. Савченко Е.О. Шляхи транснаціоналізації українських підприємств та стратегії взаємодії з ТНК / Е.О. Савченко // Проблемы и перспективы развития сотрудничества между странами Юго-Восточной Европы в рамках Черноморского экономического сотрудничества и ГУАМ: сборник научных трудов. – 2018. – №1. – С. 349–353.
60. Сазонець І.Л. Посилення ролі ТНК: позитивні та негативні наслідки / І.Л. Сазонець // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць. – 2016. – Вип. 24.
61. Сиволап Л.А. Трансформація фінансових стратегій транснаціональних корпорацій в умовах глобальної фінансової кризи / Л.А. Сиволап // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект. – 2015. – №2. – С. 691–694.
62. Смирнов І. Географія транснаціональних корпорацій: концептуальний підхід / І.Смирнов // Часопис соціально-економічної географії: міжрегіональний збірник наукових праць. – 2019. – №6. – С. 32–40.
63. Сорока І.Б. Транснаціональні корпорації та їх роль у процесі активізації міжнародної інтеграції / І.Б. Сорока // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – №9. – С. 353–42.
64. Столярчук Я.М. Суперечності глобальної монополізації капіталу / Я.М. Столярчук // Регіональна економіка. – 2016. – №4. – С. 15–23.
65. Тхір В.І. Вплив транснаціональних корпорацій на формування міжнародних виробничих мереж / В.І. Тхір // Журнал європейської економіки. – 2018. – №1. – С. 30–43.
66. Уманців Ю.М. Економічна конкуренція в умовах фінансової глобалізації / Ю.М. Уманців // Фінанси України. – 2019. – №10. – С. 95–107.
67. Филюк Г.М. Гіперконкуренція як вища форма конкуренції в умовах глобалізації / Г.М. Филюк // Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2015. – Вип. 19. – С. 85–92.
68. Фомішин С.В. Транснаціональні корпорації як головні суб'єкти світогосподарської взаємодії / С.В. Фомішин // Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор». – 2017. – №2.
69. Хитра О. Інформація як енергетичний фактор глобальної конкурентоспроможності міжнародних корпорацій / О. Хитра // Журнал європейської економіки. – 2019. – Т.8(3). – С. 305–324.
70. Хоменко І. Особливості впливу ТНК на конкурентне середовище в економіці / І. Хоменко // Підприємництво, господарство і право. – 2018. – №2. – С.159–163.
71. Черноусова М. Можливості транснаціоналізації економіки України на базі вдосконалення процесу залучення прямих іноземних інвестицій / М. Черноусова // Журнал європейської економіки. – 2019. – Т.8(2). – С. 157–168.
72. Шабліна Я.В. Транснаціональні корпорації – ядро інноваційного розвитку національної економіки / Я.В. Шабліна // Проблеми науки. – 2016. – №8. – С.22–30.

73. Шануров Д. Комплексная реструктуризация корпораций: слияния и поглощения / Д. Шануров // Менеджмент і менеджер. – 2017. – №9–10. – С. 20–27.

Інформаційні ресурси

1. UNCTAD - <http://www.unctad.org>
2. World Bank - <http://www.worldbank.org>
3. World Trade Organization - <http://www.wto.org>
4. OECD - <http://www.oecd.org>
5. World Economic Forum - <http://www.weforum.org>
6. Fortune 500 - <http://money.cnn.com/magazines/fortune/global500/2010/>